

Laskutarinoita

Tämän tehtäväkokoelman tavoite on, että oppilaat syventävät ymmärrystään yhteen- ja vähennyslaskun tarkoituksista ja muodostavat niistä kokonaiskuvan. Myös yhteen- ja vähennyslaskun käänteisyys voidaan hoksauttaa laskutarinoiden kautta.

A

Luodaan laskutarinoita

Opettaja kertoo esimerkin laskutarinasta ja näyttää sen ratkaisun toimintavälineillä tai lapsijoukoilla. Käydään läpi sopivalla aikataululla kaikki alla olevat neljä tarkoitusta.

Yhteenlasku A: Lisätään

Liisalla on kolme mansikkaa. Hän käy poimimassa mansikkamaalta vielä neljä mansikkaa lisää. Kuinka monta mansikkaa hänellä on nyt on yhteensä herkutteluhetkeä varten? (Tämän tarinan voi näyttää punaisilla palikoilla.)

$$3 + 4 = 7$$

Liisalla on nyt 7 mansikkaa herkuteltavaksi.

Yhteenlasku B: Montako yhteensä

Koulun pihalla oli lapsia. Kaksi heistä keinui ja kolme kiipeili telineissä. Kuinka paljon lapsia pihalla oli yhteensä. (Tämä tarina voidaan vaikka näytellä.)

$$2 + 3 = 5$$

Pihalla on yhteensä viisi lasta leikkimässä.

Vähennyslasku A: Otetaan pois

Janitalla oli viisi euron kolikkoa. Hän antoi niistä kaksi ystävälleen Kertulle. Kuinka monta euron kolikkoa Janitalle jäi? (Tämä tarina voidaan leikkiä leikkikolikoilla.)

$$5 - 2 = 3$$

Janitalle jäi kolme euron kolikkoa.

Vähennyslasku B: Ero

Mikolla on 7 leikkiautoa ja Kalervolla on 4 leikkiautoa. Kummalla on enemmän leikkiautoja? Kuinka monta autoa Mikolla on enemmän kuin Kalervolla? Kuinka monta autoa Kalervolla on vähemmän kuin Mikolla? (Tämä voidaan leikkiä leikkiautoilla tai palikoilla. Laitetaan autot jonoihin, jotka ovat vierekkäin, niin, että autojen vastaavuus on helppo nähdä.)

$$7 - 4 = 3$$

Mikolla on kolme leikkiautoa enemmän kuin Kalervolla.
Kalervolla on kolme leikkiautoa vähemmän kuin Mikolla.

Sen jälkeen, kun opettaja on näyttänyt esimerkin/esimerkit, oppilaat saavat pareittain keksiä omat laskutarinat ja näyttää sen toimintavälineillä tai näyttelemällä. Lasten tulee myös kirjoittaa tehtävän ratkaisu symbolisessa muodossa ja vastata kysymykseen. Jos kirjoittaminen on hidasta, niin tarina ja ratkaisu voidaan myös nauhoittaa tabletilla tai iPadilla. Lasten keksimiä tehtäviä voidaan antaa ratkaistavaksi muille oppilaille.

B**Keksitään laskutarinoita valmiisiin laskuihin**

Keksikää laskutarina annettuun laskuun. Laskutarinoita voidaan esittää muille joko toimintavälineitä käyttäen tai näyttelemällä. Muut voivat kirjoittaa laskun omaan vihkoonsa tai paperille.

$$3 + 5 = 8$$

$$2 + 4 = 6$$

$$4 + 3 = 7$$

$$8 + 1 = 9$$

$$2 + 3 = 5$$

$$7 + 3 = 10$$

$$4 + 5 = 9$$

$$3 + 6 = 9$$

$$6 + 2 = 8$$

$$5 + 2 = 7$$

$$6 + 4 = 10$$

$$1 + 4 = 5$$

$$5 - 2 = 3$$

$$7 - 3 = 4$$

$$8 - 5 = 3$$

$$6 - 3 = 3$$

$$9 - 2 = 7$$

$$10 - 4 = 6$$

$$4 - 1 = 3$$

$$7 - 5 = 2$$

$$8 - 2 = 6$$

$$9 - 4 = 5$$

$$10 - 3 = 7$$

$$6 - 4 = 2$$

Hoksautetaan yhteen- ja vähennyslaskun käänteisyys laskutarinoilla

Opettaja kertoo laskutarinoita, joissa esiintyy käänteislaskutoimituksia. Alla on esimerkkejä. Lapset esittävän tarinan toimintavälineillä ja kirjoittavat symbolisen esitysmuodon vihkoonsa.

- 1) Helenalla oli viisi mansikkaa. Hän kävi poimimassa vielä kolme mansikkaa lisää. Sen jälkeen hän antoi kolme mansikkaa pikkusiskolleen. Montako mansikkaa Helenalla oli herkutteluhetkeä varten?

$$5 + 3 - 3 = 5 \quad \text{Helenalla oli viisi mansikkaa syötäväksi.}$$

- 2) Ollilla oli viisi punaista ja neljä vihreää hedelmäkarkkia. Hän antoi neljä vihreää karkkia pikkusiskolleen. Montako karkkia Ollille jäi?

$$5 + 4 - 4 = 5 \quad \text{Ollille jäi viisi karkkia.}$$

- 3) Koulun pihalla leikki lapsia. Kaksi lasta keinui ja neljä lasta leikki karusellissa. Keinussa leikkivät kaksi lasta menivät sisälle. Kuinka monta lasta pihalle jäi?

$$2 + 4 - 2 = 4 \quad \text{Neljä lasta jäi leikkimään pihalle.}$$

- 4) Linja-autossa oli viisi matkustajaa. Seuraavalla pysäkillä autoon nousi neljä matkustajaa lisää. Sitä seuraavalla pysäkillä autosta poistui neljä matkustajaa. Montako matkustajaa autoon jäi?

$$5 + 4 - 4 = 5 \quad \text{Autoon jäi viisi matkustajaa.}$$

Opettaja voi myös antaa valmiita laskuja, joihin lasten tulee keksiä tarina.

$$4 + 3 - 3 =$$

$$10 - 3 + 3 =$$

$$2 + 5 - 2 =$$

$$8 - 4 + 4 =$$

$$5 + 4 - 4 =$$

$$9 - 2 + 2 =$$

$$3 + 6 - 3 =$$

$$5 - 3 + 3 =$$

$$7 + 2 - 2 =$$

$$6 + 7 - 7 =$$

$$6 + 4 - 6 =$$

$$5 + 6 - 5 =$$

Lopuksi voidaan keskustella, miten saman luvun lisääminen ja vähentäminen vaikuttavat lopputulokseen.

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

LUMA-KESKUS LAPPI
OSA LUMA-KESKUS SUOMEA

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND